မင်းသိင်္ခ

မြရည်ကံ့သာ

အခန်း(၁)

မြရည်ကံသာ

မင်းသိခ

အခန်း(၁)

မြန်မာ့ရိုးရာလက်ဝှေ့သမား "ကံသာ"

ဆရာဝန်ကြီးဦးမြဖူးသည် တာဝန်ချိန်ကုန်ဆုံး၍ ဆေးရုံမှ ပြန်ခဲ့ပြီးလျှင် သမီးဖြစ်သူအား ကျောင်းတွင် ဝင်၍ ကြို၏။

ထို့နောက် အိမ်သို့ ကားကို ဖြည်းဖြည်းမောင်းက ပြန်ခဲ့လေ၏။ တစ်နေရာသို့ အရောက်တွင် ကားသည် စက်သေ၍ ထိုးရပ်သွား၏။ ထိုအခါ ဦးမြဖူးက -

"ခက်တာပဲ သမီးရေ . . .၊ တွန်းပေးမှ ထွက်တော့မှာ . . .၊ သမီး တစ်ယောက်တည်း ဘယ်လိုလုပ်ပြီးတွန်းမလဲ . . ." ဟု ညည်းညူလိုက်လေ၏။ ထိုအခါ သမီး ဖြစ်သူက -

"နေဦး ဖေဖေ. . .၊ ဟောဟိုဝါးထရံတွေ ကာထားတဲ့ ရုံကြီးထဲမှာ သမီးတို့ခြံဘေးက အစ်ကိုမင်းညိုက ကျောင်းဆင်းရင် အိမ်ကို တန်းမပြန်ဘူး . . .၊ သမီး သူ့ကိုသွားပြီး အကူ

အညီတောင်းမယ် . . ." ဟု ဆိုကာ ကားပေါ်မှဆင်း၍ ပြေးသွားလေ၏။

လက်ဝှေ့လေ့ကျင့်နေသော ရုံသို့ရောက်လျှင် ပထမဆုံးတွေ့သော လက်ဝှေ့သမားအား -

"ဒီမှာ လက်ဝှေ့လေ့ကျင့်တဲ့ အစ်ကိုမင်းညိုနဲ့ တွေ့ချင်လို့ပါ . . ." ဟုပြောလိုက်ရာ ထိုသူက -

“ဒီမှာ လေ့ကျင့်တဲ့အထဲမှာ မင်းညိုဆိုတဲ့ နာမည် မရှိပါဘူး . . .” ဟုပြောလိုက်၏။ ထိုအခါ လက်ဝှေ့ရုံကြီး၏ အစွန်ဘက်ကျကျတွင် သဲအိတ်ကို ခြေထောက်ဖြင့် ကန်နေသော မင်းညိုက ကြား၍ သွားသဖြင့် -

“ရှိတယ် . . . ရှိတယ် . . .၊ ကိုယ့်ကိုမေးတာ ” ဟု ပြောလိုက်လျှင် ပထမတွေသော လက်ဝှေ့သမားက -

“မင်းနာမည် က ကံသာမဟုတ်ဘူးလား . . .၊ ဘယ်လိုကနေ မင်းညို ဖြစ်သွားပြန်တာတုံး . . .” ဟု မေးလိုက်လေ၏ ။

“ကိုယ့်နာမည် က မင်းညိုပါ . . .၊ ကံဆိုးလွန်းလို့ လက်ဝှေ့ထိုးတဲ့အခါ ကံသာအောင်ဆိုပြီး ဆရာဦးဗိုလ်စိန်ကိုယ်တိုင် ‘ကံသာ’ လို့ ပြောင်းပေးထားတာပါ . . . ” ဟု ဆိုကာ မိန်းကလေးထံသို့ သွာလေ၏ ။ အနီးသို့ရောက်လျှင် မင်းညိုခေါ် ကံသာက -

“ဆို . . . ဘာကိစ္စလဲ မြမြ ” ဟု မေးလိုက်လျှင် မြမြက -

“မြမြတို့ကားလေး စက်စေပြီး ရပ်သွားလို့ နည်းနည်း ကူတွန်း ပေးဖို့ပါပဲ . . . ” ဟု

ပြောလိုက်လေ၏ ။ ထိုအခါ မင်းညိုခေါ် ကံသာက -

“ အပေါင်းအသင်း ရောင် းရင်းတို့ရေ . . .၊ မုန့်ဟင်းခါးစားတဲ့ဟေ့ . . .” ဟု လှမ်း၍ ဆော်လိုက်ရာ လက်ဝှေ့လေ့ကျင့်နေသော လက်ဝှေ့သမား (၇) ယောက် သည် ၎င်းတို့၏ နောက်မှ လိုက်ပါလာလေ၏ ။ ကံသာနှင့် မြမြသည် ရှေ့မှ ခပ်သုတ်သုတ်သွားကြလေ၏ ။

ထိုသို့သွားရင်း မြမြက -

“အစ်ကိုမင်းညိုရဲ့ နာမည် က လက်ဝှေ့ရုံမှာ ကိုကံသာနော် . . .” ဟု မေးလိုက်လေ၏ ။

“ဟုတ်ပ့ါ မြမြရယ် . . .၊ အစ်ကိုတို့ကို လက်ဝှေ့သင်ပေးတဲ့ လက်ဝှေ့ဆရာကြီးဦးဗိုလ်စိန်က

ကံကောင်းအောင် ကံသာလို့ ပေးထားတာ . . .၊ ဒီမှာ တော့ မင်းညိုလို့မေးရင်

ဘယ်သူမှမသိကြဘူး . . .၊ ကံသာလို့ပဲ သိကြတယ် . . .” ဟု ကံသာက ပြောလိုက်လျှင် မြမြသည် ခစ်ခနဲ့ရယ်လိုက်၏ ။

“ အစ်ကိုမင်းညို . . .၊ အဲ . . . အဲ . . . ယောင်လို့ . . .၊ အစ်ကို ကံသာ . . .၊ မြမြကလည်း ပြောရဦးမယ်၊ မြနာမည် က မြမြမဟုတ်ဘူးနော် . . .၊ နာမည် အမှန်က ‘ မြရည် ’ တဲ့ . . .၊ ဒယ်ဒီကိုယ်တိုင် မှည့်ပေးထားတာ . . .၊ အစ်ကိုကံသာက မြမြလို့ နားကြားလွဲပြီးခေါ်နေတာ . . .” ဟု မြရည်က ပြောလိုက်လေ၏ ။ ထိုအခါ ကံသာက -

“ အမှန်ကိုသိရတော့လည်း ပြောင်းပြီးခေါ်ရမှာ ပေါ့ မြရည်ရယ် . . .၊ ဒါမခက်ပါဘူး . . .” ဟု ပြောလိုက်လေ၏ ။

ထိုအချိန်၌ မှာ ပင် ကားဆီသို့ ရောက်သွားကြပြီ ဖြစ်၏ ။ ဆရာဝန်ကြီး ဦးမြဖူးသည် လက်ရုံးလက်မောင်းများ ဖုထစ်ကြွဖောင်းနေသော လက်ဗေ့သမား (၇) ဦးကိုမြင်လျှင် လွန်စွာ

အားရ၍ သွားလေ၏ ။

“များ လှချေး . . .၊ ဒီလောက်တောင်မလိုပါဘူး . . .” ဟု ပြောလေ၏ ။ သို့ရာတွင် လက်ဗေ့သမား (၇) ဦးသည် ဦးမြဖူး၏ ကားကို စ၍ တွန်းနေကြပြီ ဖြစ်၏ ။ မြရည်သည် ကားပေါ်သို့ ခွေ့

ခနဲတက်၍ ထိုင်လိုက်ပြီ ဖြစ်၏ ။ ဦးမြဖူးက ကံသာအား -

“ လူကလေး . . .၊ မင်းလည်းပဲ လေ့ကျင့်ခန်းပြီးလို့ ပြန်ချင်ရင် တစ်ခါတည်းလိုက်ခဲ့လေ . . .” ဟု ခေါ်လေ၏ ။ ထိုအခါ ကံသာက -

“ ပြီးပါပြီ အန်ကယ် . . .၊ ကျွန်တော် အကျီအဝတ်အစား သွားလိုက်ဦးမယ် . . .” ဟု ဆိုကာ လက်ဗေ့လေ့ကျင့်ရုံသို့ ပြေးလေ၏ ။

ထို့နောက် ပုဆိုးနှင့် အကျီကို လက်တစ်ဖက်တွင် ကိုင်၍ ကျောင်းလွယ်အိတ်ကို ပုခုံးတစ်ဖက်တွင် လွယ်က အပြေးပြန်ရောက်လာလေ၏ ။

ကားမှ စက်နိုးသွားပြီ ဖြစ်၏ ။ ကံသာလည်း လေ့ကျင့်ဘက် သူငယ်ချင်းများ ကို နှုတ်ဆက်ကာ ဦးမြဖူး၏ ထိုင်ခုံဘေးတွင် ဝင်၍ ထိုင်လိုက်လေ၏ ။ ဦးမြဖူးသည် ကားကို စတင်မောင်းရင် -

" အဲဒီ ဝါးထရံတွေ ကာထားတဲ့ ရုံးကြီးက မင်းတို့ လက်ဝှေ့ကလပ်လား . . ." ဟုမေးလေ၏ ။

" ဟုတ်ပါတယ် အန်ကယ်. . . ၊ ကျွန်တော် တို့ရဲ့ မြန်မာ့လက်ဝှေ့ကလပ်ပါ . . . ၊ ' မြန်မာပြည် သားကလပ် ' လို့ခေါ်ပါတယ် . . ." ဟု ကံသာက ပြန်၍ ဖြေလိုက်လျှင် ဦးမြဖူးက -

" ဘောက်ဆင်မဟုတ်ဘူးလားကွဲ့ . . ." ဟုမေးလေ၏ ။

" မဟုတ်ပါဘူး ခင်ဗျာ . . . ၊ မြန်မာ့လက်ဝှေ့ စစ်စစ်ပါ . . . ၊ လက်ဝှေ့သမား ဝါရင့် ဦးဗိုလ်စိန်ဆိုတဲ့ ဆရာကြီးက ကျွန်တော် တို့ရဲ့ နည်းပြဆရာပါ . . . ၊ မြန်မာ့လက်ဝှေ့ကျင့်တာပါ . . ." ဟု ကံသာက ပြန်၍ ဖြေလေ၏ ။

"ကောင်းကွာ . . . ၊ မြန်မာ့လက်ဝှေ့ကို အန်ကယ်လည်း သဘောကျတယ်ကွ . . . ၊ လက်ခမောင်း ခတ်သံကြားရင် စိတ်ကို ကြွကြွသွားတာပဲ . . . ၊ မင်းကော လက်ခမောင်း

ကောင်းကောင်း ခတ်တတ်ပြီလား . . " ဟု ဦးမြဖူးက မေး၏ ။ ထိုအခါ ကံသာက -

" ခတ်တတ်ပါပြီ အန်ကယ် . . . ၊ အန်ကယ်ခွင့်ပြုရင် ကျွန်တော် ခတ်ပြပါ့မယ် . . ." ဟု ပြောလိုက်ရာ ဦးမြဖူးက -

"ခတ်ပါ မောင်ရင်ရယ်. . . ၊ ခတ်ပါ . . ." ဟု ဆိုလိုက်သဖြင့် ကံသာလည်း

ဘယ်ဘက်လက်မောင်းကို ကွေး၍ ညာဘက်လက်ဝါးဖြင့် အုပ်ကာ တဖြောင်းဖြောင်း လက်ခမောင်းတ်ပြလိုက်လေ၏ ။

ထိုအခါ ဆရာဝန်ကြီးဦးမြဖူးက -

" မင်းဟာ တကယ်ယောက်ျား ပီသတဲ့ကောင်ပဲ၊ ကိုယ့်ကိုယ်ကို

ကာကွယ်နိုင်ပြီကွ . . .၊ မင်းရှေ့မှာ မတရားမှု ဖြစ်နေတာတွေ့ရင်လည်း မင်းအနေနဲ့ ဝင်ပြီးကာကွယ်လို့ရပြီ၊ မြန်မာ့လက်ဝှေ့က ဒူးတွေ ၊ ခြေထောက်တွေ ၊ တံတောင်တွေ လည်း သုံးရတယ်မဟုတ်လား . . .” ဟု မေးလေ၏ ။

“ ဟုတ်ပါတယ် ခင်ဗျာ . . .၊ တစ်ယောက် နဲ့ တစ်ယောက် ချုပ်ရ၊ ဖမ်းရတာ လည်း ပါပါတယ်၊ လက်ဝှေ့စာဆိုမှာ တော့ ‘အချုပ်သမိုင်းမှန်ရင် လုပ်တိုင်းခံသွားရမယ်’ တဲ့ . . .၊ ပြီးတော့ ဒီမှာ သူငယ်ချင်း . . .၊ ငါ့ရဲ့ အကန်အချုပ်တွေ မှာ ဆန်ပြုတ် သောက်သွားရမယ် . . .၊ ကံမကောင်းရင် နံ့နစ် ချောင်းနဲ့ ပြန်သွားရမယ် . . .၊ လက်သီးပုန်းနဲ့ ဒူးပျံ နဖူးခံရင် ဟက်တက်ကွဲသွားမယ် . . .၊ အသည်းကောင်းလို့ ပွဲတောင်းတဲ့မောင်ကွ . . .၊ အသည်းမာလို့ ပွဲလာခဲ့တာ . . .၊ ဝါးရုံပင်ကျွံခတ်သလို အသည်းပြတ်အောင် ထိုးပစ်လိုက်မယ် . . .၊ ဝါးထိုးရင် ဝါးကွဲ၊ နွားထိုးရင် နွားလဲ . . .၊ ငါ့လက်သီးတစ်ချက်ဟာ မင်းအတွက် တစ်သက်စာ ဖြစ်သွားရမယ် . . .၊ ရမ်းမဝင်နဲ့ သူငယ်ချင်း၊ အလှူအိမ်မဟုတ်ဘူး၊ အရမ်းဝင်ရင် ကြမ်းပြင်နမ်းပြီး ထမ်းစင်နဲ့ ထုတ်သွားရမယ် သတိထား . . .’ ဆိုတဲ့ အဆိုတွေ လည်း ရှိပါတယ် ခင်ဗျ. . .” ဟု ကံသာက ပြောလိုက်လျှင် ဆရာဝန်ကြီး ဦးမြဖူးက -

“ ဓားမှာ ဓားကြိမ်းရှိသလို ဒါကလည်း လက်ဝှေ့ကြိမ်းပေါ့ကွာ . . .၊ အားရဖို့ကောင်းလိုက်တာ လူကလေးရာ . . .၊ မင်းရဲ့ အရပ်အမောင်း၊ မင်းရဲ့ ကိုယ်လုံးကိုယ်ထည်၊ မင်းရဲ့ မျက်နှာပေါက်နဲ့ ကတော့ အတော့်ကို လိုက်ဖက်တယ် ကလေးရေ . . .၊ မင်းကိုမြင်ရတာ အန်ကယ်ဖြင့် အားကိုရနေတာပဲ . . .၊ ယောက်ျားလေးဆိုတာ အဲဒီ လိုမှကွ . . .၊ ဖြူဖတ်ဖြူရော် ပျော့တီးပျော့ဖတ် မိန်းမချောချောနေတဲ့ကောင်တွေ ဘာလုပ်ဖို့လဲ . . .၊ မျက်နှာကို ပေါင်ဒါတွေ ဖို့လိုက်၊ ခေါင်းကလေးဖြီးလိုက်၊ ပုဆိုးကို ခွေးချေးသိမ်းဝတ်လိုက်၊ လမ်းလျှောက်ရင်အန္တ့ကလျှနဲ့ . . .၊ အဲဒီ လို ယောက်ျားတွေ ကို တွေ့ရင် အန်ကယ်က သိပ်ပြီးချဉ်တာပဲ . . .” ဟု ပြောလိုက်လျှင် ကားနောက်တွင် တစ်လုံးမျှမပြောဘဲ လိုက်ပါလာသော မြရည်က -

“ ဖေဖေ . . . အခုပြောတဲ့ စကားဟာ အစ်ကိုတို့အိမ်က ဂျော်နီ့ကို စောင်းပြီး ပြောနေသလိုပဲ . . .” ဟုပြောကာ တခစ်ခစ်ရယ်၍ နေလေ၏ ။

“ စောင်းပြီးပြောတာမဟုတ်ပါဘူး သမီးရယ်။ မတော် တဆ တိုက်ဆိုင်သွားတာ ဖြစ်ပါလိမ့်မယ် . . .၊ ကျော်နီ့ကိုတော့ သူ့အမေက အရမ်းမြှော က်တာပဲ . . .၊ သူ့သားကို ချောလှပြီလှလှပြီလို့ အောက်မေ့နေတာ . . .၊ ဖေဖေ့မျက်စိထဲမှာ တော့ ဒီကောင့်ကိုမြင်ရတာ ပိုးဟပ်ဖြူကို မြင်ရသလိုပဲ . . .၊ ဒီလူကလေးရဲ့ လက်သီးနဲ့တစ်ချက်ထိုးမိရင် အဲဒီ ကျော်နီဆိုတဲ့

ကောင်လေး နံရိုးတွေ အကုန်လုံး ကျိုး ကုန်မယ်ထင်တယ် . . .”

ဟုပြောလိုက်လျှင် မြရည်သည် တခစ်ခစ်ရယ် ပြန်လေ၏ ။ ထိုသို့ ရယ်ပြီနောက် -

“ အစ်ကို၊ ဖေဖေမြှော က်ပေးတိုင်း သွားပြီးမလုပ်နဲ့နော် . . .၊ ဒေါ်မေရီကြီးက မောင်းချလို့ နေစရာမရှိဘဲ ဖြစ်နေဦးမယ် . . .” ဟု ပြောလိုက်၏ ။

ဤသို့နှင့် ပင် ၎င်းတို့၏ ကားကလေးသည် ဦးမြဖူး၏ အိမ်ရှေ့သို့ ရောက်လာလေ၏ ။ ကားကိုရပ်လိုက်သည်နှင့် ကံသာလည်း ကားပေါ်မှ ဆင်လိုက်၏ ။ ထို့နောက် -

“ အန်ကယ် . . .၊ ကျွန်တော် သွားမယ် ” ဟု နှုတ်ဆက်လိုက်၏ ။ ပြီးလျှင် မြရည်ဘက်သို့လှည့်ကာ -

“ မြရည် . . . အစ်ကိုသွားမယ် . . . ” ဟု နှုတ်ဆက်ပြန်၏ ။ ပြီးလျှင် သွက်လက်ပေ့ါပါးစွာ ပြေးလွှား၍ ထွက်သွားလေတော့သတည်း . . .။ ။

•••

အခန်း(၂)

အခန်း(၂)

ကံသာ၏ အဝတ်အစားများ မီရှို့ခံရခြင်း

ကံသာသည် ခြံ၏ နောက်ဘက်တွင် အမိုးနှင့် တကွ ကြက်တဲလေး တစ်တဲထိုးလေ၏ ။ ပြီးလျှင် အိမ်ကြက်မများ ကို ကြက်ဖလေးနှင့် အတူ မွေးထားလေ၏ ။ သူ၏ ကြက်မများ သည် နေ့စဉ် သများ ဥပေးလေ၏ ။ ထိုဥများ ကို လက်ဝှေ့ လေ့ကျင့်သော ရုံတွက် ယူ၍ လည်း ရောင် းချလေ၏ ။ ကျန်ကြက်ဥများ ကို ဆရာဝန်ကြီး ဦးမြဖူးအိမ်သို့ လည်းပို့လေ၏ ။

ထိုမှရသော ငွေဖြင့် အဝါရောက်စပို့ ရှပ်ကလေးတစ်ထည်၊ ဂျင်းဘောင်းဘီတစ်ထည်ဝယ်၍ ဝတ်လေ၏ ။ ထိုအဝါရောင် စပို့ရှပ်ကလေးသည် ကံသာနှင့် လွန်စွာ လိုက်ဖက်လေ၏ ။ လက်မောင်းကြွက်သားလှ သော ကြောင့် စပို့ရှပ်ဝတ်လိုက်သော အခါ တင်းတင်းရင်းရင်းနှင့် ကြည့်၍ ကောင်းလေ၏ ။

အရပ်မောင်းကောင်းသော ကြောင့် ဂျင်းဘောင်းဘီရှည် ဝတ်လိုက်သော အခါ လွန်စွာ မှ လိုက်ဖက်လေ၏ ။ တစ်နေ့တွင် ဒေါ်မေရီကြီးသည် ကံသာအား -

“ အောင်မာ . . .၊ စပို့ရှပ်အသစ်တွေ ဘောင်းဘီအသစ်တွေ နဲ့ပါလား . . .၊ ငါ့ပိုက်ဆံအိတ်

ထဲက ပိုက်ဆံတွေ ခိုးပြီး ဝယ်တယ်ထင်တယ် . . . ” ဟု စွပ်စွဲလေ၏ ။

ထိုအချိန်၌ ဆရာဝန်ကြီးဦးမြဖူးနှင့် သမီး ဖြစ်သူ မြရည်တို့ခြံတွင် ကပ်လျက်ရှိသော ပန်းပင်များ ကို ကြည့်ရှုနေသော အချိန် ဖြစ်၍ ဒေါ်မေရီပြောနေသော စကားများ ကို သဲသဲကွဲကွဲကြားရလေ၏ ။

“ မဟုတ်ပါဘူး အန်တီရယ်. . .၊ ဟောဟိုခြံထောင့်မှာ ကျွန်တော်

ကြက်ကလေးတွေ မွေးထားပါတယ်၊ အဲဒီ က ကြက်ဥတွေ ရတော့ ရောင်းပြီး အဲဒီ ပိုက်လေးနဲ့ ဝယ်တာပါ . . .၊ အန်တီ့ပိုက်ဆံကို ကျွန်တော် မခိုးပါဘူး ” ဟု ကံသာက ဖြေရှင်းလိုက်လျှင် ဒေါ်မေရီက ကြက်တဲကိုလှမ်း၍ ကြည့်ပြီးလျှင် -

“ကြည့်စမ်း . . .၊ ကြည့်စမ်း . . .၊ ခြံထဲမှာ ကြက်တဲကြီးထိုးထားလိုက်တာ ဟီးနေတာပဲ၊ နင်က ဒီအိမ်မှာ နေပြီး နင့်စီပွားနင်ရှာနေတာကိုး . . .၊ တို့ကို မြွေကိုက်ပြီး သေအောင်လို့ လုပ်နေတာ ပေါ့လေ . . .၊ အခုဖျက်ပစ် . . .၊ ကြက်တွေ ကို အခုသွားပြီး လွှတ်ပစ်ချေ . . .၊ အဲဒီ အင်္ကျီနဲ့ အဲဒီ ဘောင်းဘီလည်း အခုချွတ်လိုက် . . .၊ နင်မဝတ်နဲ့ . . .၊ ငါ့သားကျော်နီက စပို့ရှပ်အဝါရောင် ဝတ်တယ်ဆို နင်ကလိုက်ဝတ်တယ်၊ ဂျင်းဘောင်းဘီ အရှည်ဝတ်တယ်ဆို နင်က လိုက်ပြီးဝတ်တယ် ဟုတ်လား . . .၊ ဂုဏ်တုဂုဏ်ပြိုင် လုပ်တာပေါ့ ဟုတ်လား၊အဝတ်ချင်းတော့ တူအောင်လုပ်လို့ရတယ် ဟေ့၊ လူချင်းတော့ မတူဘူး၊ ငါ့သားက ဖြူဖြူသန့်သန့် ချောတယ်၊ နင်က ကျက်သရေမရှိဘူး . . .၊ အဲဒါတော့ မှတ်ထားလိုက်၊ ချွန်စမ်းပါ အင်္ကျီတွေ ဘောင်းဘီတွေ . . . ” ဟု ဆိုသဖြင့် ကံသာလည်း အင်္ကျီနှင့် ဘောင်းဘီကို ချွတ်၍ ကပျာကယာပေးလိုက်ရလေ၏ ။

ဒေါ်မေရီသည် ကံသာ၏ အင်္ကျီနှင့် ဘောင်းဘီကိုရလျှင် အနီးရှိ ဓားမဖြင့် နပ်နပ်စဉ်းပစ်လိုက်လေ၏ ။ ပြီးလျှင် အမှိုက်များ ကို မီးရှို့ထားသော မီးပုံအတွင်း းသို့ ထည့်လိုက်လေ၏ ။

ကံသာ၏ အင်္ကျီနှင့် ဘောင်းဘီကို မီးစတင်လောင်ကျွမ်းနေပြီ ဖြစ်ရာ မီးခိုးများ သည် အူ၍ အထက်သို့ တက်နေပြီ ဖြစ်၏ ။ ထို့ထက်ဆိုးသည်မှာ ကံသာကဲ့သို့ ငယ်ရွယ်သော ကလေး တစ်ယောက် ဖို့ နှလုံးသားကို မီးဖြင့် လောင်မြိုက်ခြင်းခံလိုက်ရသကဲ့သို့ နာကျင်၍ သွားလေတော့၏ ။

ထို့နောက် ကံသာသည် ကြက်ခြင်းကြီးတစ်လုံးကိုရှာကာ သူ၏ ကြက်များ ကိုထည့်၍ ထမ်းလျက် ခြံအပြင်သို့ ထွက်သွားလေတော့၏ ။ အပြင်သို့ရောက်လျှင် ‘ ကိုအာပြဲ ’ ဆိုသူ၏ ဆိုက်ကားကိုငှားပြီးလျှင် မြို့ အပြင်ရှိ သူ၏ မိတ်ဆွေ တရုတ်ကြီးကိုဘော်ဟွန်း၏ တဲဆီသို့ ထွက်ခဲ့လေ၏ ။

ကျန်ရစ်ခဲ့သော ဒေါ်မေရီသည် ကံသာအား မမောနိုင်မပန်းနိုင် ဆဲဆိုကျိန်ဆဲနေလေသေး၏ ။ ထိုအချင်းအရာကို မြင်တွေ့နေရသော မြရည်၏ မျက်လုံးအိမ်မှ မျက်ရည်များ သည် ပါးပြင်ပေါ်သို့ စီးကျလေ၏ ။

" မငိုပါနဲ့ သမီးရယ် . . .၊ တကယ်ပြောရရင် သူ့သားဂျော်နီကမှ စပို့ရှပ်နဲ့ ကြည့်လို့မကောင်းတာ . . .၊ လက်မောင်းကလေးက ပုလွေရိုးလောက်ရှိတယ်၊ စပို့ရှပ်လက်မောင်းကပွပြီး ချောင်တိချောင်တောင်နဲ့ . . .၊ ရင်အုပ်ကလည်း ပြားပြီးခွက်နေတယ် . . .၊ စပို့ရှပ်ဝတ်လိုက်တော့ ကမ္ဗဒ္ဒါနီးရပ်ကိုဝတ်ပေးထားသလို . . .၊ ဂျင်းဘောင်းဘီနဲ့လည်း မလိုက်ဘူး . . .၊ ဖင်ကရှုံ့ပြီး . . .၊ အထဲဝင်နေတော့ ကြည့်လို့ကိုကောင်းဘူး . . .၊ဟိုကောင်လေး ကတော့ ဂျင်းဘောင်းဘီနဲ့ စပို့ရှပ်ဝတ်လိုက်တာ အမေရိကန်ရုပ်ရှင်မင်းသား ' ဂျိမ်းစ်ဒင် ' ကျနေတာပဲ . . .၊ အဲဒါကို ဒေါ်မေရီကြီးက မနာလို ဖြစ်သွားတာ . . . " ဟု ပြောကာ သမီးကလေးမြရည်ကို ချော့မော့၍ အိမ်ပေါ်သို့ တက်သွားလေ၏ ။

အိမ်အပေါ်သို့ရောက်လျှင် မြရည်က -

" သမီးဖြင့် လေ . . .၊ အရူတွေ ယားလာတယ်၊ ပြေးသွားပြီး ဒေါ်မေရီကြီးကို ပါးနားတွေ ရိုက်ပစ်ချင်စိတ် ပေါက်လာတယ် . . .၊ သမီးတော့ ဆုံးဖြတ်ထားတယ်၊ ဒေါ်မေရီကြီးဟာ သိပ်စွာ တယ် . . .၊ သမီးနဲ့လာငြိခဲ့ရင်တော့ မျက်နာကို သံပေတံနဲ့ကို ခုတ်ချလိုက်မယ် . . ." ဟု ပြောလိုက်ရာ ဆရာဝန်ကြီးဦးမြဖူးက -

" မလုပ်ပါနဲ့ သမီးရယ် . . .၊ သူ့အတိုင်းထားလိုက်ပါ . . .၊ ဒီအ ဖြစ်အပျက်တွေ က မောင်ကံသာကို ကြီးပွားအောင်လုပ်ပေးလိမ့်မယ် . . ." ဟု ပြောလိုက်လေ၏ ။

မောင်ကံသာသည် ကြက်ခြင်းကြီးသယ်၍ တရုတ်ကြီး ဦးဘော်ဟွန်း၏ တဲသို့သွား၏ ။ ဦးဘော်ဟွန်းအား အကျိုး အကြောင်း ပြောပြလေ၏ ။ ဦးဘော်ဟွန်းကလည်း -

" မင်းကြက်တွေ ငါ့ခြံထဲမှာ ပဲ မွေးပါကွာ . . .၊ အစာလည်း ငါကျွေးပါ့မယ . . .၊

ကြက်ဥလည်း ကောက်ပေးပါ့မယ် . . .၊ ကြက်ဥတွေ ဝယ်တဲ့လူလာရင်လည်း ငါရောင်းပေးပါ့မယ် . . .၊ ပြီးတော့ ကြက်ဥဖိုးငွေတွေ သပ်သပ်ဖယ်ပေးထားပါ့မယ် . . .၊ မင်းလာယူပေါ့၊

ငါ့အထင်ပြောရရင်တော့ မင်းဟာ အဲဒီ အိမ်မှာ မြဲမှာ မဟုတ်တော့ဘူး၊ မင်းအဒေါ် ဒေါ်မေရီကြီးက ထားချင်ပုံမရတော့ဘူး . . .၊ မင်းအပေါ်မှာ ညစ်နေပြီ . . .၊ မင်းပြေးရတော့မယ်ထင်တယ် . . .၊ တကယ်လို့ မောင်းချရင် တခြားမသွားနဲ့ကွ . . .၊ ငါ့ဆီကိုပဲ ထွက်လာခဲ့၊ ငါလက်ခံထားမယ် . . .” ဟု အားပေး စကားပြောလိုက်လေတော့ သတည်း . . .။ ။

•••

အခန်း(၃)

အခန်း(၃)

လက်ဝှေ့ပွဲ စပြီ . . .

ကံသာတို့နေသော ရပ်ကွက်ကြီးတွင် ရပ်မိရပ်ဖများ ညှိနှိုင်းကာ လွတ်လပ်ရေးပွဲတော် ကြီးအား စည်ကားသိုက်မြိုက်စွာ ကျင်းပရန် စီစဉ်ကြလေ၏ ။ ပိုက်ဆံချမ်းသာသော သူများ က မ, တည်၍ ကျန်လူများ က အိမ်ပေါက်စေ့ အလှူငွေများ ထည့်ဝင်ကြရလေ၏ ။

ထိုပွဲတော် ကြီးတွင် ဇာတ်များ ၊ အငြိမ့်များ ၊ ဆပ်ကပ်ပွဲများ သွင်းလေ၏ ။ ထို့အတူ ပြခန်းများ လည်း ပြသလေ၏ ။ ထိုမျှနှင့် မကျေနပ်သေးဘဲ အတန်း(၅)တန်းခွဲ၍ မြန်မာ့ရိုးရာလက်ဝှေ့စိန်ခေါ်ပွဲကြီးကို ထည့်သွင်းလေ၏ ။ လက်ဝှေ့ပွဲတွင် ပါဝင်ယှဉ်ပြိုင်ထိုးသတ်မည့် လက်ဝှေ့သမားများ သည် ပွဲမစမီ (၅)ရက် အလိုကပင် ကြိုတင်၍ စာရင်းပေးရလေ၏ ။

ကံသာသည် လူသစ်တန်းတွင် ဝင်ရောက်ထိုးသတ်ရန် စာရင်းပေး ထားလေ၏ ။ အိမ်နီးချင်း ဖြစ်သော ဆရာဝန်ကြီးဦးမြဖူးက -

“လူကလေး မောင်ကံသာ . . .၊လက်ဝှေ့ထိုးဖို့ စာရင်းပေးပြီးပြီလား . . .” ဟု မေးရာ ကံသာက -

“ မနေ့ကပဲ ပေးထားပြီးပါပြီ အန်ကယ်၊ လူသစ်တန်းမှာ ဝင်ပြီးထိုးရမယ် . . .၊ အဲဒီ လူသစ်တန်းက ဗိုလ်လုပွဲရှိတယ် . . .၊ နှစ် ယောက် တစ်တွဲ ထိုးရမှာ . . .၊ နိုင်သွားတဲ့လူက နောက်တစ်ဆိုင်းနဲ့ ထိုးရမယ်၊ အဲဒီ မှာ နိုင်ရင်တော့ နှစ် ယောက် ပဲကျန်မယ်၊ အဲဒါ ဗိုင်နယ်ပဲ. . .၊ နိုင်ရင် လူသစ်တန်းမှာ ဗိုလ်ပဲ . . .၊နောက်နှစ် ဆိုရင်တော့ လူကြီးတန်း ပဉ္စမတန်း မှာ ထိုးရမယ် . . .၊ နိုင်ရင် စတုတ္ထတန်းတက်ရမယ် . . .၊ ငါးနှစ် ကြာတဲ့အခါ ပထမတန်းကို ရောက်သွားမယ်. . . ” ဟု ရှင်ပြလေ၏ ။

" ဒီလိုကွာ . . .၊ လူသစ်တန်း ပထမပွဲမှာ ပဲ နိုင်တယ်ပဲထား . . .၊ မင်းကို ဦးက အဝါရောင် စပို့ရှပ်တစ်ထည်နဲ့ ဂျင်းဘောင်းဘီတစ်ထည် ဆုချမယ် . . .၊ ဒုတိယပွဲဆက်နိုင်ရင် ဝေါကင်းရှူး ဖိနပ်တစ်ရံ ဆုချမယ်ကွာ . . .၊ ဖိုင်နယ်မှာ နိုင်ရင်တော့ ရှပ်အင်္ကျီတစ်ထည်ရယ်၊ တိုက်ပုံအင်္ကျီ တစ်ထည်ရယ် . . .၊ မန္တလေးပိုးလုံချည်တစ်ထည်ရယ် ဆုချမယ်ကွာ . . .၊

တစ်ခုတော့ရှိတယ် . . .၊ မင်းတို့ လူသစ်တန်းက ဝိတ်ချိန်ပြီးမှ ထိုးရမှာ လား . . .၊ လူသစ်တန်းဆိုရင် ပြီးရောဆိုပြီး ရောပြီးထိုးရမှာ လား . . . " ဟု ဦးမြဖူးက မေးလေ၏ ။

" ဝိတ်မချိန်ရပါဘူး . . .၊ မထိုးဖူးတဲ့လူမှန်သမျှ လူသစ်တန်းမှာ ဝင်ပြီးထိုးရမှာ ပါပဲ . . . " ဟု ကံသာက ဖြေလေ၏ ။

ကံသာသည် လက်ဝှေ့ပွဲနီးလာသော ကြောင့် အပြင်းအထန်လေ့ကျင့် လေ၏ ။

ဤသို့နှင့် ပင် ရပ်ကွပ်မှကျင်းပသော လွတ်လပ်ရေး ပွဲကြီး ကျင်းပလေ၏ ။ ပထမနေ့မှာ ပင် ကံသာထိုးရမည့် အတွဲ ပါလေ၏ ။ ဆရာဝန်ကြီး ဦးမြဖူးနှင့် သမီး ဖြစ်သူ မြရည်တို့သည် ရှေ့ဆုံးခုံမှ လက်မှတ်ဝယ်၍ ကြည့်ကြလေ၏ ။

လက်ဝှေ့ပွဲကြေညာသူက -

" အခု အနီထောင့်က တက် ကတော့ လူသစ်တန်းမှာ ဗိုလ်စွဲရမယ်လို့ ကြွေးကြော်ထားတဲ့ ' ကံသာ ' ဖြစ်ပါတယ် . . ." ဟု ကြေညာလိုက်ရာ ကံသာသည် လက်ဝှေ့ကြိုး တန်းကိုခုန်၍ ဝင်လာလေ၏ ။ အတွင်း သို့ရောက်လျှင် အပြာထောင့်ဘက်သို့ လှည့်ကာ လက်ခမောင်းကို တဖြောင်းဖြောင်းခတ်လိုက်လေတော့၏ ။

ထို့နောက် လက်ဝှေ့ကြေညာသူက -

" အပြာထောင့်က တက်လာတဲ့သူ ကတော့ ' လူမှန်ရင် ဗိုလ်မထား . . .၊ ချို ပေါက်တဲ့နွား' လို့ ကြွေးကြော်နေတဲ့ 'ညိုကြီး' ဖြစ်ပါတယ် . . . " ဟု ကြေညာလိုက်လေ၏ ။ ကြိုး ဝိုင်းဒိုင်နှစ် ဦးသည် လက်ဝှေ့ထိုးမည့် ကံသာနှင့် ညိုကြီးအား လက်ဝှေ့စည်းကမ်းချက်များ ကို ပြောနေ၏ ။ ထိုသို့ ပြောပြပြီးလျှင် စတင်၍ လွှတ်လေတော့၏ ။

ပရိတ်သတ်သည် လက်ခုပ်သံမစဲ အားပေးကြလေ၏ ။ ၎င်းတို့နှစ် ဦးသည် အသည်းအသန်ထိုးသတ်နေကြ၏ ။ ညိုကြီး၏ အပေါင်းအသင်း ဆိုးသွမ်းလူငယ်လေးများ သည် မြင်မကောင်းအောင် အားပေးနေကြလေ၏ ။

ကံသာသည် ညိုကြီး၏ ရင်ဝကို ဒူးပုံဖြင့် ခုန်၍ တိုက်လိုက်လေ၏ ။ မိမိရရထိသွားသော ကြောင့် ညိုကြီးလဲကျသွားလေတော့၏ ။ ကြိုး ဝိုင်းဒိုင်မှ အမှတ်စဉ်ခေါ်၏ ။ ညိုကြီးသည် အမှတ်စဉ် (၅) သို့ရောက်သော အခါ လူးလဲ၍ ထလာလေ၏ ။

ပရိတ်သတ်က တစ်ခဲနက် အားပေးလေ၏ ။ ပြန်လည်၍ ယှဉ်ပြိုင်ထိုးသတ်ကြပြန်လေ၏ ။ ညိုကြီး ကန်လိုက်သော ခြေကို ရှောက်ရင်း ကံသာသည် ‘ ဂျက် ’ ခေါ် ဘယ်လက်သီးဖြင့် ညိုကြီး၏ မျက်နှာကို မိမိရရ ထောက်လိုက်ရာ ညိုကြီးသည် အရုပ်ကြိုး ပြတ် ပုံကျသွားလေတော့၏ ။ အမှတ်စဉ်ခေါ်၍ မရတော့ပေ။ ထမ်း၍ ထုတ်သွားရလေတော့၏ ။

ထိုအခါ လက်ဝှေ့ကြေညာသူက အနိုင်ဖြင့် လက်ဝှေ့ရေး ပြရန် ကံသာအား ကြေညာသော ကြောင့် ကံသာသည် ဆိုင်းချက်နှင့် အညီ လက်ဝှေ့ရေး ကို လှလှပပ ပြလေတော့၏ ။

ထိုနေ့ လက်ဝှေ့ပွဲ၌ ထိုးသမျှလက်ဝှေ့သမားများ ထဲတွင် ကံသာ၏ ထိုးလုံးသတ်ပေါက်ကို လူအများ က သဘောကျကြလေ၏ ။ နောက်တစ်နေ့တွင် ကံသာသည် ‘ မိုလ်မထား ’ ဆိုသော ရပ်ကွက်ဆိုးသွမ်းလူငယ်တစ်ဦးနှင့် တွဲ၍ ကျပြန်လေ၏ ။

ထိုပွဲ၌ လည်း ကံသာသည် ‘ မိုလ်မထား ’ ၏ ခေါင်းကိုချုပ်၍ ဒူးဖြင့် တိုက်လိုက်ရာ ‘မိုလ်မထား’ နှစ် ချီ၌ မှာ ပင် ထမ်း၍ ထုတ်သွားရလေ၏ ။ လက်ဝှေ့စင်ပေါ်မှ ကံသာဆင်းလာသော အခါ၌ ဆရာဝန်ကြီးဦးမြဖူးက ကံသာအား လက်ဆွဲနှုတ်ဆက်လေ၏ ။ မြရည်ကလည်း ကံသာအား ချီးသုတ်ရန်အတွက် အသင့်ယူလာသော ‘လပ်ဖား’ ဟု စာတမ်းထိုးထားသည့် မျက်နှာသုတ်ပုဝါလှလှလေးတစ်ထည်ကို လက်ဆောင်ပေးလိုက်လေ၏

။

ထိုလက်ဖွဲ့ပွဲများ ကို ကံသာ၏ ဦးလေးမိန်းမ ဒေါ်မေရီနှင် သူ့သား ဂျော်နီတို့လည်း လာ၍ ကြည့်ကြလေ၏ ။ ဒေါ်မေရီက သူ့သားဂျော်နီအား -

" သားရယ် . . .၊ အားမကျပါနဲ့ကယ် . . .၊ ဒီအလုပ်တွေ က လူဆိုး လူမိုက်အလုပ်တွေ ပါ . . .၊ အိမ်က အကောင် ကတော့ အစွမ်းကောင်းနေလိုက်တာ . . .၊ ဒီအကောင် ကတော့ ဒါတွေ တတ်ထားမှ ဖြစ်မယ် . . .၊ ဒီကောင်က ဓားပြ ဖြစ်မယ့်ကောင်ပဲ . . . " ဟု ပြောလေ၏ ။

ထိုစကားကို အနီးတွင် ရှိသော ကံသာ၏ သူငယ်ချင်းတစ်ဦးက ကြား၍ သွားသဖြင့် -

" မိန်းမလျှာ ဖြစ်တာထက်စာရင် ဓားပြ ဖြစ်တာက တော် သေးတယ်အဒေါ် . . . " ဟု ဝင်၍ ပြောသဖြင့် ထိုသူငယ်လေးနှင့် ဒေါ်မေရီ အကြီးအကျယ်စကားများ ကြလေတော့၏ ။ ဒေါ်မေရီက ထိုသူငယ်အား -

" နင်နဲ့ဘာဆိုင်လို့ ဝင်ပြောရတာ လဲ . . . " ဟုမေးလေ၏ ။ ထိုအခါ ထိုသူငယ်လေးက -

" ကံသာက ကျုပ်တို့သူငယ်ချင်းဗျ . . .၊ ခင်ဗျား သက်သက်မဲ့ ချိုး မျှစ်ချိုး ပြောနေတာ . . .၊ ပြီးတော့ ကျုပ်တို့နဲ့ လက်ဖွဲ့ကျင့်ဖက်ဗျ . . .၊ မတရားတော့မပြောနဲ့ မခံဘူး. . .၊ခင်ဗျား ဆက်ပြီးပြောရင် ခင်ဗျားကိုတော့ ဘာမှမလုပ်ဘူး . . .၊ ခင်ဗျားဘေးက ခင်ဗျားသား မိန်းမလျှာလိုကောင်ကို ထိုးပစ်လိုက်မယ် . . ." ဟု ပြောလိုက်ရာ ဂျော်နီသည် ကြောက်၍ သွားသဖြင့် -

" မာမီရယ် . . .၊ မပြောစမ်းပါနဲ့ . . .၊ သူတို့က သားကို ရန်လုပ်နေပါဦးမယ် . . . " ဟု ပြောလိုက်ရာ ဒေါ်မေရီနှင့် စကားများ သော သူငယ်လေးက -

" ဒီမှာ အဒေါ်ကြီး . . .၊ ခင်ဗျားမြင်ပြီမဟုတ်လား . . .၊ ခင်ဗျားသားမိန်းမလျှာ

ကြောက်သွားပြီ . . .၊ အဲဒါမျိုး ကံသာကို ပြောကြည့်ပါလား . . .၊ လက်ခမောင်းခတ်ပြလိုက်လိမ့်မယ် . . .” ဟု ပြောကာ တဟားဟား ရယ်မောလိုက်လေ၏ ။ ကျန်သော

သူငယ်ချင်းများ ကလည်း ဝိုင်း၍ ရယ်ကြလေတော့၏ ။ ထို့နောက် ထိုသူငယ်လေးများ က -

“ ရက်ဖွယ် . . . ” ဟု ဝိုင်း၍ အော်လိုက်လေတော့သတည်း . . .။ ။

•••